

**Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego
w klasach Liceum Ogólnokształcącego im. Jarosława Dąbrowskiego**

**Kryteria ocen z języka polskiego
Uczeń otrzymuje oceny za :**

- odpowiedź ustną;
- pisemne prace klasowe i domowe na tematy otwarte;
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur;
- wartość prowadzonych notatek;
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości (np. referat, zestawy bibliograficzne, projekt inscenizacji, elementy wykładu);
- aktywność na lekcjach.

Ocenianie odpowiedzi ustnej

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Wiadomości

- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- objaśnić znaczenie nazw omawianych epok literackich;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych;

Umiejętności

- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób;
- umiejętnie przywoływać cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę **dopuszczającą**, a ponadto:

Wiadomości

- wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć;
- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;

Umiejętności

- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee omawianych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu;
- podejmować próby włączenia się do dyskusji.

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Umiejętności

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- komponować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Wiadomości

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- wykazać się opanowaniem pamięciowym licznych fragmentów tekstów literackich oraz swobodnie posługiwać się cytatami;
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów;

Umiejętności

- wyjaśnić funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich;
- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego:
 - posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
 - rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki(w tym tekstu lit.), ze wskazaniem funkcji środków specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- wykazać się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną;
- dowodzić własnej racji w ocenie dzieł sztuki;
- dokonać syntezy twórczości literackiej(epoki, autora, prądu);
- dokonać pisemnej parafrazy i stylizacji literackiej tekstu.

Na ocenę **celującą** uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą , a ponadto:

- prezentując swoje poglądy, umiejętnie posługiwać się wiedzą spoza programu szkolnego, świadczącą o dużej erudycji;
- formułować wnioski dojrzałe, wnikliwe;
- stawiać hipotezy badawcze;
- polemizować , by obronić własne stanowisko, szukając wciąż nowych argumentów.

Prace domowe i klasowe : sposoby sprawdzania stopnia realizacji wymagań

Na ocenę dopuszczającą uczeń powinien:

- zrozumieć temat rozprawki ;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę dostateczną uczeń powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę dobrą uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę bardzo dobrą uczeń powinien:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę celującą uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

Ocenianie testów i wiadomości

Według punktacji podawanej przy każdym teście

Ocenianie notatek

- systematyczność : wszystkie tematy, wraz ze stosownymi treściami są odnotowane;
- rzetelność : zawierają informacje podane na lekcjach lub w zalecanym fragmencie podręcznika czy opracowania;
- konkretność i jasność zapisu;
- ewentualne wprowadzanie własnych refleksji (dygresji, pytań);

Ocena wynika ze stopnia realizacji powyższych kryteriów.

Ocenianie aktywności

Ocena celująca:

- Uczeń wzbogaca treść lekcji o wartościową wiedzę pozaszkolną.

Ocena bardzo dobra:

- Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi;

Ocena dobra:

- Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko.

Ocena dostateczna:

- Uczeń uczestniczy w lekcji formułując wypowiedzi trafne lecz niepełne.

Ocena dopuszczająca:

- wypowiedzi ucznia mają charakter odtwórczy

Ocena niedostateczna:

- Uczeń nie uczestniczy w lekcji, zagadnięty nie wie o czym jest mowa, nie wykonuje poleceń nauczyciela.

WYMAGANIA**Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania :
interpretacja utworu poetyckiego**

Sposób sprawdzenia stopnia opanowania wymagań:

• na ocenę dopuszczającą

- nazwać typ liryki, biorąc za kryterium kreację „ja” lirycznego;
- znaleźć ślady obecności podmiotu lirycznego;
- wypisać znaczące środki stylistyczne i je nazwać;
- przedstawić w formie kilku zdań sytuację liryczną;

• na ocenę dostateczną

- opisać budowę wiersza;
- na podstawie słów wiersza zidentyfikować podmiot liryczny;
- określić funkcję występujących w tekście form monologu lirycznego;
- określić funkcję znaczących środków stylistycznych;
- sformułować założenie interpretacyjne;
- zaprojektować konteksty interpretacyjne.

• na ocenę dobrą

- budować pracę interpretacyjną według własnej koncepcji;
- zadbać o spójność tworzonego tekstu;
- zadbać o poprawność stylistyczną pracy;
- zadbać o poprawność ortograficzną;
- sprawnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką; podmiot liryczny, monolog liryczny, sytuacja liryczna;
- podejmować próby dotarcia do znaczeń metaforycznych;
- umiejętnie przywoływać fragmenty tekstu (cytaty) dla poparcia własnych sądów;
- zastosować uzasadnione konteksty interpretacyjne;

• na ocenę bardzo dobrą

- wykazać się umiejętnością budowania oryginalnej koncepcji pracy;
- zadbać o klarowność wywodu interpretacyjnego;
- swobodnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką, szczególnie wyraźnie akcentując funkcjonalność zastosowanych form i środków, m. in. monologu lirycznego, kreacji podmiotu, środków stylistycznych itp.;
- formułować własne dojrzałe uwagi, wnioski i sugestie;
- szczególnie starannie dobierać wartościowe i uzasadnione konteksty interpretacyjne;
- umiejętnie budować uogólnienia interpretacyjne;
- posługiwać się bogatą leksyką i żywym stylem;

*** na ocenę celującą**

- wykazać się dużą sprawnością interpretacyjną;
- budować bardzo dojrzałe i oryginalne sądy wartościujące i uogólniające;
- starannie i celowo dobierać konteksty wykraczające poza program nauczania świadczące o dużej erudycji;
- stylowi własnej pracy nadać znamiona indywidualności.

Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania:

Sposób sprawdzania stopnia realizacji wymagań: prace domowe i praca klasowa.

Na ocenę dopuszczającą uczeń powinien:

- zrozumieć temat;
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę;
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę dostateczną uczeń powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę dobrą uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę bardzo dobrą uczeń powinien:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki, historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę celującą uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

Skala ocen

Ustala się 6- stopniową skalę ocen z następującymi skrótami:

- celujący - cel - 6
- bardzo dobry - bdb - 5
- dobry - db - 4
- dostateczny - dst - 3
- dopuszczający - dop - 2
- niedostateczny - ndst - 1

1. W ocenianiu bieżącym i semestralnym stosuje się oceny pełne i oceny z plusem „+” i minusem „-”. Plus i minus ma wartość 0,5.
2. Wystawiając oceny cząstkowe stosujemy zapis cyfrowy.

Warunki i tryb oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z języka polskiego (zgodnie z założeniami szkolnego systemu oceniania)

Ocenianie bieżące

1. Podstawową formą bieżącego sprawdzania wiedzy, umiejętności i oceniania ucznia jest: odpowiedź ustna, kartkówka (krótka forma pisemna), sprawdzian (dłuższa forma pisemna), aktywność i zaangażowanie ucznia.
2. Czas trwania odpowiedzi ustnej i kartkówki nie może przekroczyć 20 minut.
3. Oceny mają charakter jawny
4. Na prośbę ucznia nauczyciel wystawiając ocenę ma obowiązek ją uzasadnić..
6. Pisemne prace powinny być ocenione w terminie dwóch tygodni od napisania pracy

Kartkówki i sprawdziany

1. Nauczyciel informuje uczniów o planowanym sprawdzianie tydzień wcześniej i zapisuje to w dzienniku lekcyjnym.
2. Kartkówka obejmuje mały zakres materiału (3-4 lekcji tematycznych) i nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.
3. W tygodniu mogą odbywać się najwyżej trzy sprawdziany, w ciągu dnia jeden sprawdzian.
4. Uczeń nieobecny na sprawdzianie pisze go na następnej lekcji języka polskiego
5. Uczeń nieobecny ponad trzy dni (nieobecność usprawiedliwiona) ma dwa tygodnie na zaliczenie sprawdzianu.

Ocenianie semestralne i końcowo roczne

1. Ustalając ocenę semestralną i roczną nauczyciel uwzględnia
 - a) zdobytą wiedzę i umiejętności
 - b) zaangażowanie i aktywność
 - c) obecność na lekcjach
2. Oceny klasyfikacyjne powinny być ustalone zgodnie z przedmiotowym systemem oceniania
3. Oceny semestralne i końcowe nie muszą być średnią ocen wpisanych do dziennika. Można stosować tzw. średnią ważoną
4. Podstawą oceny klasyfikacyjnej semestralnej i rocznej są oceny znajdujące się w dzienniku lekcyjnym
5. Oceny semestralne i roczne w dokumentacji przebiegu nauczania wpisuje się w pełnym brzmieniu.
6. Ocenie semestralnej i rocznej podlegają zajęcia obowiązkowe
7. Nauczyciel powiadamia ucznia i wychowawcę o przewidywanej ocenie niedostatecznej na miesiąc przed klasyfikacją, a wychowawca w formie pisemnej powiadamia rodziców
8. Uczeń, który opuści 25% odbytych lekcji w danym semestrze zobowiązany jest do zaliczenia danej partii materiału w formie pisemnej. W przypadku 50% nieobecności na zajęciach lekcyjnych w semestrze uczeń może być klasyfikowany na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego.
9. Nie stosujemy zasady zdawania na ocenę wyższą w ostatnim tygodniu klasyfikacji semestralnej i rocznej.
10. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną może zdawać egzamin poprawkowy.

Egzamin klasyfikacyjny

1. Uczeń nie klasyfikowany może złożyć prośbę o egzamin klasyfikacyjny do Dyrektora w dniu zakończenia klasyfikacji. Dyrektor wyznacza termin egzaminu klasyfikacyjnego i powiadamia o tym ucznia
2. Formę i termin egzaminu ustala Dyrektor w porozumieniu z nauczycielem przedmiotu
3. Wyniki egzaminu klasyfikacyjnego zatwierdza Rada Pedagogiczna
4. Ocena wystawiona na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego jest ostateczna

Egzamin poprawkowy

1. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na koniec roku szkolnego może złożyć podanie do Dyrektora o dopuszczenie do egzaminu poprawkowego
 - 1) egzamin poprawkowy (w formie ustnej i pisemnej) odbywa się w ostatnim tygodniu ferii letnich a dokładny termin egzaminu poprawkowego ustala Dyrektor

- 2) egzamin poprawkowy przeprowadza komisja powołana przez Dyrektora
- 3) uczeń przystępujący do egzaminu poprawkowego otrzymuje od nauczyciela informację dotyczącą zakresu wymagań egzaminacyjnych.

2. Ocena wystawiona na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego jest ostateczna.

Przy ocenianiu sprawdzianów i kartkówek stosujemy następujący przelicznik procentowy

40% - 50% dopuszczający

51% - 70% dostateczny

71% - 90% dobry

91% - 100% bardzo dobry

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiadomości wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą.

PRACA PISEMNA (ANALIZA KIEROWANA)

Kryteria oceniania

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
Rozwinięcie tematu	25 punktów	26 punktów
Kompozycja	5 punktów	2 punkty
Styl	5 punktów	2 punkty
Język	12 punktów	8 punktów
Zapis	3 punkty	2 punkty
Razem	50 punktów	40 punktów

Propozycja przeliczenia punktów na oceny szkolne

Klasa I

Ocena	POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM ROZSZERZONY	
	Skala procentowa	Skala punktowa	Skala procentowa	Skala punktowa
niedostateczny	poniżej 30% punktów	0 – 14	poniżej 30% punktów	0 – 11
dopuszczający	30% do mniej niż 45% punktów	15 – 22	30% do mniej niż 45% punktów	12 – 17
dostateczny	45% do mniej niż 55% punktów	23 – 27	45% do mniej niż 55% punktów	18 – 21
dobry	55% do mniej niż 65% punktów	28 – 32	55% do mniej niż 65% punktów	22 – 25
bardzo dobry	65% do mniej niż 85% punktów	33 – 42	65% do mniej niż 85% punktów	26 – 33
celujący	85% punktów i powyżej	43 – 50	85% punktów i powyżej	34 – 40

Klasa II

Ocena	POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM ROZSZERZONY	
	Skala procentowa	Skala punktowa	Skala procentowa	Skala punktowa
niedostateczny	poniżej 30% punktów	0 – 14	poniżej 30% punktów	0 – 11
dopuszczający	30% do mniej niż 50% punktów	15 – 24	30% do mniej niż 50% punktów	12 – 19
dostateczny	50% do mniej niż 60% punktów	25 – 29	50% do mniej niż 60% punktów	20 – 23
dobry	60% do mniej niż 70% punktów	30 – 34	60% do mniej niż 70% punktów	24 – 27
bardzo dobry	70% do mniej niż 90% punktów	35 – 44	70% do mniej niż 90% punktów	28 – 35
celujący	90% punktów i powyżej	45 – 50	90% punktów i powyżej	36 – 40

Klasa III

Ocena	POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM ROZSZERZONY	
	Skala procentowa	Skala punktowa	Skala procentowa	Skala punktowa
niedostateczny	poniżej 30% punktów	0 – 14	poniżej 30% punktów	0 – 11
dopuszczający	30% do mniej niż 50% punktów	15 – 24	30% do mniej niż 50% punktów	12 – 19
dostateczny	50% do mniej niż 65% punktów	25 – 32	50% do mniej niż 65% punktów	20 – 25
dobry	65% do mniej niż 80% punktów	33 – 39	65% do mniej niż 80% punktów	26 – 31
bardzo dobry	80% do mniej niż 95% punktów	40 – 47	80% do mniej niż 95% punktów	32 – 37
celujący	95% punktów i powyżej	48 – 50	95% punktów i powyżej	38 – 40

PREZENTACJA USTNA**Kryteria oceniania**

Sposób realizacji tematu	3 punkty
Kompozycja	2 punkty
Rozmowa (odpowiedzi na pytania nauczyciela i uczniów)	7 punktów
Język	8 punktów
Razem	20 punktów

Propozycja przeliczenia punktów na oceny szkolne

Ocena	KLASA I/II		KLASA III	
	Skala procentowa	Skala punktowa	Skala procentowa	Skala punktowa
niedostateczny	poniżej 30% punktów	0 – 5	poniżej 30% punktów	0 – 5
dopuszczający	30% do mniej niż 50% punktów	6 – 9	30% do mniej niż 60% punktów	6 – 11
dostateczny	50% do mniej niż 65% punktów	10 – 12	60% do mniej niż 70% punktów	12 – 13
dobry	65% do mniej niż 80% punktów	13 – 15	70% do mniej niż 85% punktów	14 – 16
bardzo dobry	80% do mniej niż 95% punktów	16 – 18	85% do mniej niż 100% punktów	17 – 19
celujący	95% punktów i powyżej	19 – 20	100% punktów	20